

NEFEMED
(GESPREKSPARTNER IN DE GEZONDHEIDSZORG)

Incontinentie is een wijdverbreid medisch probleem

Wereldwijd lijden 200 miljoen mensen aan de gevolgen van incontinentie, onder wie meer dan één miljoen Nederlanders, met name ouderen en vrouwen. Incontinentie is onvrijwillig urineverlies en niet-controleerbaar ontlastingverlies. Incontinentie brengt sociale problemen met zich mee en kan leiden tot medische complicaties. De World Health Organisation (WHO) ziet preventie en behandeling daarom als taken van de gezondheidszorg. De organisatie heeft incontinentiezorg hoog op de agenda staan.

In dit position paper informeren wij u over de volgende kernpunten:

- 1 Innovatie van medische hulpmiddelen leidt tot moderne betaalbare gezondheidszorg en snelle maatschappelijke reïntegratie.
- 2 Kwalitatief hoogwaardige en veilige producten leiden tot hogere zelfredzaamheid van patiënten en verbeterde kwaliteit van leven en verbeterde werkomstandigheden van de zorg.
- 3 Voor innovatie en kwalitatief hoogwaardige producten is vrijheid van productkeuze en onafhankelijk medisch advies essentieel.
- 4 Een verkeerde wijze van besparen leidt tot een toenemende zorgvraag met een averechts effect op de totale kosten.

NEFEMED STAAT VOOR INNOVATIE

Nefemed is de belangenorganisatie van producenten en leveranciers van medische producten. De leden van Nefemed onderscheiden zich door het belang dat zij hechten aan innovatie. Samen met artsen, patiënten en wetenschappers werken zij voortdurend aan betere producten.

Zij ontwikkelen materialen voor minimale invasieve chirurgie (kijkoperaties), toepassing van implantaten en stoma's, voor wondverzorging en incontinentiezorg.

De leden opereren vanuit hun maatschappelijke betrokkenheid en strategische visie op de toekomst van de gezondheidszorg.

De leden van Nefemed dragen bij aan doelmatige zorg door de ontwikkeling en productie van kwalitatief hoogwaardige, veilige producten. Daarmee leveren zij een positieve bijdrage aan de kwaliteit van leven van patiënten. De ontwikkeling van medisch-technologische producten draagt

bij aan een gerichte gezondheidszorg met hoge kwaliteit en kosteneffectiviteit. De Raad voor de Volksgezondheid en Zorg bevestigt dit in het advies 'Van weten naar doen' (mei 2005). Ingrepen zijn minder belastend voor de patiënt, zoals door minimaal invasieve chirurgie. Medische technologie bepaalt voor een groot deel de effectieve diagnose, adequate behandeling en mate van herstel van de patiënt. Innovatie draagt bij aan moderne, betaal-bare gezondheidszorg en snelle maatschappelijke reïntegratie.

INNOVATIE VERLAAGT KOSTEN EN VERHOOGT KWALITEIT VAN LEVEN

De leden van Nefemed zien het als hun taak om producten te ontwikkelen die patiënten helpen onbelemmerd deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Kwaliteit van leven zien zij als een belangrijke meerwaarde van

hun producten. Vooral chronische gebruikers hebben behoefte aan producten die goed passen bij hun aandoening, anatomie en mate van zelfredzaamheid. De vrijheid om het juiste product te kiezen is voor hen van groot belang. Het ministerie van VWS erkent dit belang. Nu verzekeraars een grotere rol krijgen in de kostenbepaling is deze keuzevrijheid voor hen meer dan een randvoorwaarde geworden. De ontwikkeling van een productgebonden budget moet worden getoetst aan dit belang van keuzevrijheid.

INCONTINENTIEZORG IN BELANG VAN PATIËNTEN, OVERHEID EN VERZEKERAARS

Incontinentiezorg hoort thuis in het basispakket van een nieuw ziektekostenstelsel. Voldoende beschikbaarheid van deze

producten verbetert de zelfredzaamheid en gezondheid van patiënten. Ontoereikende incontinentiezorg vergroot de kans op sociaal isolement en medische complicaties die vroeg of laat leiden tot een zwaarder beroep op andere vormen van zorg.

INCONTINENTIE IS NIET ALTIJD TE BEHANDELEN

Er zijn behandelmethoden voor incontinentie, maar die zijn niet voor iedereen

ZELFSTANDIG VERSCHONEN DANKZIJ PANTS

Anja (67) heeft vorig jaar zomer een beroerte gehad. Na een revalidatieperiode kan zij weer redelijk zelfstandig functioneren. Haar motoriek is nog niet optimaal en ook heeft zij last van incontinentie. De pants helpt haar zelfstandig te functioneren. Dit absorberende incontinentieverband en broekje ineen kan ze zelf aantrekken, zonder de voor haar lastige plakstrips of andere sluitmechanismen. Voor mensen met een verslechterde handfunctie is dit product een uitkomst.

weggelegd. Bekkenbodetraining, chirurgische ingrepen en medicijnen kunnen bij een aantal patiënten de klachten verhelpen. Voor een duurzaam effect van bekkenbodetraining is wel continuïteit nodig en dat blijkt vaak een probleem. Chirurgische ingrepen zijn kostbaar. Medicijnen kunnen bijwerkingen hebben. Voor veel patiënten zijn deze behandelingen helaas niet altijd haalbaar of effectief vanwege hun hoge leeftijd. Absorberende en afvoerende incontinentieproducten zijn voor al deze mensen een uitkomst.

ONAFHANKELIJK ADVIES DOOR ARTS EN VERPLEEGKUNDIGE

Nefemed ondersteunt het onafhankelijk medisch advies aan patiënten door urologen, incontinentieverpleegkundigen en ander medisch personeel met specifieke deskundigheid op dit vakgebied. Vanwege de ruime keuze uit incontinentiemateriaal

is Nefemed een groot voorstander van opleiding en gebruik van protocollen om diagnose en behandeling te bepalen. Patiënten krijgen op deze manier behandelingen en producten die goed aansluiten bij hun omstandigheden en mogelijkheden. Deskundig advies voorkomt daarnaast het gebruik van onnodig kostbare producten.

TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELINGEN VERGROTEN ZELFREDZAAMHEID

Het overheidsbeleid legt steeds meer nadruk op grotere zelfredzaamheid van patiënten. De stijgende kosten van de gezondheidszorg en de wachtlijstproblematiek spelen hierin een belangrijke rol. Vanuit dit beleid stimuleert het ministerie van VWS de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van (chronisch) zieken en gehandicapten in de samenleving. Medisch-technologische ontwikkelingen helpen de zelfredzaamheid

van patiënten te vergroten en daarmee de inzet van medisch en verzorgend personeel te verminderen.

MINDER AAN DE ZIJLIJN, MEER THUISGEBRUIK

Medische hulpmiddelen worden steeds vaker thuis gebruikt. Dit is een signaal dat het ministerie van VWS erin slaagt meer

patiënten aan het maatschappelijk leven te laten deelnemen. Door de groei van het thuisgebruik stijgen de uitgaven voor verzorgingsmiddelen, waaronder incontinentiemateriaal. Het College voor Zorgverzekeringen heeft berekend dat 65-plussers zes keer zoveel uitgeven aan hulpmiddelen als de categorie verzekerden onder de 65 jaar. De Gezondheidsraad

MINDER RUGKLACHTEN VOOR VERZORGENDEN DOOR INCONTINENTIEPRODUCT MET SPECIALE FIXATIEBAND

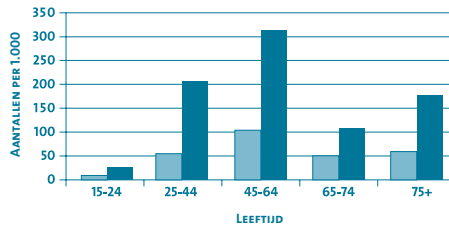
Met een gemiddeld ziekteverzuim van 6,8%, scoort de zorg hoger dan andere sectoren. Daarbij stelt 62% van deze beroepsgroep last te hebben van rugklachten in het laatst gewerkte jaar, versus 40% bij de gemiddelde Nederlandse beroepsbevolking. Incontinentieverzorging is één van de meest fysiek belastende werkzaamheden van verplegend personeel. Bovendien heeft drie kwart van de bewoners van verpleeg- en verzorgingshuizen te maken met incontinentieproblemen, zodat meer dan een kwart van de directe zorgtijd hieraan wordt besteed.

De ergonomie rond het verschonen van incontinentiemateriaal kan sterk verbeterd worden door te werken met een speciaal aangepast product. Daardoor wordt het werk van verzorgenden en verpleegkundigen verlicht. De ergonomische verbetering is een direct gevolg van het ontwerp, dat om een gezonder- en kleiner aantal handelingen vraagt bij het aanleggen van het materiaal. De innovatie bestaat uit een speciale fixatieband aan een anatomisch gevormd verband al dan niet met een ademende buitenzijde.

concludeert dat incontinentie vooral voorkomt bij vrouwen vanaf 45 jaar. Zie onderstaande figuur.

	15-24	25-44	45-64	65-74	75+
■ mannen	10	56	105	50	63
■ vrouwen	24	204	317	110	177

GROTERE AUTONOMIE IMPLICEERT KEUZEVRIJHEID

Het overheidsbeleid gaat steeds meer over van de autonome patiënt. Chronische incontinentiepatiënten kunnen over het algemeen uitstekend zelf bepalen welke producten goed voor hen zijn. Een eventuele

beperking van deze keuze zal leiden tot intensiever gebruik van andere, minder adequate producten. Bovendien zullen veel patiënten zich dan zorgen maken om de beperking in de kwaliteit van hun leven zoals de hygiënische veiligheid.

VRIJE VERKRIJGBAARHEID

Lang niet alle incontinentiepatiënten gaan met hun probleem naar een huisarts of uroloog. Ze zien onvrijwillig urineverlies (nog) niet als een medisch probleem en kopen in drogisterij of supermarkt (zeer licht) absorberende producten of maandverband en inlegkruisje die geen adequate oplossing bieden. Het gebruik van vrij verkrijgbare incontinentieproducten is gestegen door ondermeer het besluit om vanaf 1999 geen producten meer te vergoeden voor tijdelijke incontinentie.

ONDERSCHATTING VAN DE AANDOENING LEIDT TOT INDICATIE-INFLATIE

Zelfs lichte incontinentie is een ernstige aandoening. In het verleden is wel eens gedacht aan het schrappen van de vergoeding uit het basispakket bij deze vorm van incontinentie. Het zou geen dagelijks terugkerend probleem zijn, maar dat is een misvatting. Zonder vergoeding zullen meer patiënten zich onttrekken aan medische zorg. Daarmee blijft de oorzaak onbekend en de aandoening onbehandeld. Het is zeer aannemelijk dat deze patiënten op termijn een groter beroep op de zorg zullen doen. De Gezondheidsraad deelt deze bezorgdheid en gaat ervan uit dat het schrappen van de vergoeding en de vermindering van het gebruik van incontinentiematerialen niet zal leiden tot besparingen, omdat dit hoogstwaar-

schijnlijk gepaard zal gaan met een toename van de zorgvraag. Daarbij moet gedacht worden aan psychosociale problemen, extra inzet van verplegenden en verzorgenden, complicaties ten gevolge van verkeerd materiaal gebruik, ziekenhuisopname, etcetera. Het schrappen van de vergoeding voor lichte incontinentie kan ook leiden tot een indicatie-inflatie. De patiënt krijgt dan zwaardere of andere materialen voorgeschreven die wél worden vergoed, hoewel hij beter kon worden geholpen met lichtere of goedkopere producten.

VOORBEELDEN VAN MEDISCH-TECHNOLOGISCHE INNOVATIE

De leden van Nefemed werken aan incontinentiematerialen die steeds beter aansluiten bij de behoeften en wensen

GEEN HUIDIRRITATIES DOOR NIEUWE ONTWIKKELING

Mensen met zware urine- en/of ontlastingsincontinentie hebben speciale verzorging nodig. De neveneffecten, zoals een rode huid of eczeem, kunnen erg vervelend zijn. Aangezien de behandeling van huidirritaties tijdrovend en kostbaar kan zijn, is het goed om dit te voorkomen. Door een slip te dragen met een ademende buitenzijde en een nonwoven topplaatje geïmpregneerd met een actief werkzame stof, wordt de geïrriteerde huid verzacht en verzorgd. Daarnaast zorgt de absorberende kern met verdeellaagje ervoor dat vocht snel en veilig geabsorbeerd wordt en houdt het de huid droog. Een vochtindicator (opdruk aan de buitenzijde) vervaagt als het product vervangen dient te worden. Zachte, waterafstotende antilekrandjes aan de binnenzijde bieden extra bescherming tegen lekken. Ook zijn er producten waarbij aan de superabsorbers middelen zijn toegevoegd die de bacteriegroei remmen. Hierdoor blijft de normale P.H. waarde van de huid gehandhaafd en wordt huidirritatie en geuroverlast voorkomen.

van gebruikers. Enkele voorbeelden:

- Nieuwe incontinentiematerialen zijn lichter, hoewel ze over hetzelfde absorptievermogen beschikken als vroegere materialen. Pasvormen sluiten beter aan bij de anatomie van de gebruikers. De kans op lekkages neemt af, waardoor er minder incontinentiemateriaal nodig is. Er zijn minder verschoningen nodig, wat een verlichting betekent voor thuiszorg, mantelzorg en personeel in verpleeg- en verzorgingshuizen.
- Speciaal incontinentiemateriaal kan als ondergoed worden aangetrokken. Patiënten met een gebrekkige handfunctie, bijvoorbeeld als gevolg van een beroerte of reuma, kunnen hierdoor beter voor zichzelf zorgen. Toepassing van moderne ademende materialen zorgt

ervoor dat medische problemen als decubitus zich minder snel voordoen.

- Voor patiënten die voor verschoning afhankelijk zijn van verzorgenden, zijn systemen ontwikkeld die de fysieke belasting van de verzorgende sterk verminderen. Voor mensen met zware incontinentie-problemen is materiaal ontwikkeld met een huidverzorgende laag. Incontinentiepatiënten kunnen huidproblemen krijgen, bijvoorbeeld huid irritatie of een defecte huid die kan leiden tot decubitus. De werkzame stof panthenol helpt deze klachten te voorkomen.
- Afvoerende incontinentiesystemen zijn verder ontwikkeld om comfort en de zelfredzaamheid te vergroten. De anatomische vormgeving is comfortabeler en de bevestigingsmethoden zijn verbeterd.

ZORGELOOS ACTIEF LEVEN MET VERNIEUWDE URINEKATHERISATIE

Willem (55) is vrachtwagenchauffeur en afhankelijk van zijn urine-katheter. Katheteriseren was voor hem een probleem, want veel toiletten van tankstations zijn onhygiënisch. Met een nieuw ontwikkelde alles-in-een katheter kan hij overal probleemloos katheteriseren. Hierdoor blijft het voor hem mogelijk zijn werk uit te blijven oefenen. Ook voor vrouwen is een kant-en-klare katheter ontwikkeld, klein, comfortabel en verpakt in een steriele zoutwateroplossing. Vrouwen kunnen deze katheter overal gebruiken en verwisselen. Deze katheter kan zonder problemen meegenomen worden in de handtas. Hierdoor is het mogelijk op onopvallende wijze om te gaan met incontinentie.

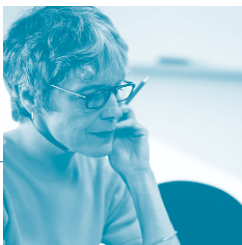
Katheters hebben een revolutionaire ontwikkeling doorgemaakt. Door productverbeteringen op het gebied van gebruiksgemak en hygiëne kunnen steeds meer gebruikers zichzelf veilig catheteriseren en zijn hiervoor niet langer afhankelijk van verpleegkundigen. Het ontwerp van deze producten helpt infecties te voorkomen.

STIJGENDE VRAAG BINNEN BUDGETTAIRE RUIMTE

Absorberende incontinentiematerialen en afvoerende incontinentiesystemen vallen onder de Regeling Hulpmiddelen 1996, gebaseerd op het Uitvoeringsbesluit Ziekenfondswet. De vergoeding voor medische hulpmiddelen valt al enkele jaren binnen de toegestane budgettaire groeiruimte van 9,5%. Nefemed verwacht dat

de extramurale markt van incontinentiematerialen door de toenemende vergrijzing de komende jaren met 8 à 9% per jaar zal blijven groeien. Deze groei wordt voornamelijk (80%) veroorzaakt door extramuralisatie en dubbele vergrijzing waardoor meer mensen als incontinent worden gediagnosticeerd. Een groot deel van hen lijdt aan zwaardere vormen van incontinentie. De gevolgen daarvan blijven beperkt door de beschikbaarheid van betere producten, waardoor het verbruik per persoon afneemt. Slechts een klein deel van de groei wordt veroorzaakt door de ontwikkeling van nieuwe producten met een grotere toegevoegde waarde. Deze producten zijn voor bepaalde doelgroepen van groot belang. De producenten komen hiermee tegemoet aan de wens van patiënten om de kwaliteit van hun leven te verhogen.

NEFEMED
(GESPRESKPARTNER IN DE GEZONDHEIDSZORG

NEFEMED
(GESPREKSPARTNER IN DE GEZONDHEIDSZORG)

NEFEMED

Reitseplein 1 5037 AA Tilburg

Postbus 90154 5000 LG Tilburg

T 013 594 43 42

F 013 594 47 49

E nefemed@wispa.nl

I www.nefemed.nl